

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.01.2019 § 44

HEL 2018-009106 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Nuortevan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.12.2018 § 284

HEL 2018-009106 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle puoltavan lausunnon Johanna Nuortevan ym. valtuustoaloitteesta koskien leikki-
puistojen ja liikuntapaikkojen tarjonnan kartoittamista ja kehittämis-
suunnitelman laatimisesta:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä toimialojen yhteistyönä tehtäviä kartoituksia. Lisäksi lautakunta pitää tärkeänä, että kartoituksia tehtäessä ja toimintaa kehitettäessä tulee alueellisesti huomioida kaikki alueella olevat liikuntapaikat, leikkipuistot sekä koulupihoista tehtävä kartoitus. Leikki- ja liikuntapaikkojen monipuolinen ja tasapuolinen kehittäminen on tärkeä osa toimivaa kaupunkia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla leikkipuistot, leikkipaikat ja liikuntapaikat toimivat päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten oppimis- ja leikkiympäristöinä. Opetuksen ja toiminnan sisältöjen kautta luodaan lapsille ja nuorille pohjaa hyvinvointia arvostavalle ja fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle.

Strategiset näkökulmat

13.2.2019

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviossa vuodelle 2019 tavoitteena todetaan, että lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää. Varhaiskasvatuksessa llo kasvaa liikkuen -hankkeen, perusopetuksessa ja toisella asteella Liikkuva koulu -hankkeen kautta on haettu ja haetaan toimintatapoja liikkumisen lisäämiseksi.

Toimialan sitova tavoite ”käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” kannustaa toimialaa käyttämään Helsinkiä alustana, joka tarjoaa erilaisia kaupunki-, luonto- ja virtuaaliympäristöjä. Leikkipuistoilla ja liikuntapaikoilla on tässä merkittävä rooli. Lisäksi osallistamalla oppijat liikkumista aktivoivien oppimisympäristöjen suunnitteluun saadaan aikaan houkuttelevia ja kestäviä ratkaisuja. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on sitoutunut kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan palveluiden käyttöön, jolla kannustetaan oppijoita kokemusrikkaaseen ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Meneillään olevat tarkastelut

Helsingissä on laaja leikkipuistojen, leikkipaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen verkosto. Leikkipuistoja, joissa järjestetään varhaiskasvatuksen ohjattua toimintaa, on noin 65. Leikkipaikkoja on kaupungissa yli 250, joista ohjattu toiminta puuttuu, mutta niitä käytetään usein kunnallisten ja yksityisten päiväkotien ja perhepäivähoidon ulkoilualueina. Kaupungissa on lähes 100 lähiliikuntapaikkaa eri puolilla kaupunkia. Lähiliikuntapaikat sijaitsevat pääsääntöisesti pallokenttien läheisyydessä ja liikuntapuistoissa, sekä nykyään yhä enenevässä määrin myös koulujen pihoilla tai niiden välittömässä läheisyydessä.

Kaupunkiympäristön toimialalla sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on valmisteilla tarkasteluja liittyen leikkipuistoihin, leikkipaikkoihin ja liikuntapaikkoihin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana tarkasteluissa ja selvityksissä.

Kaupunkiympäristötoimialalla aluesuunnitelmissa tarkastellaan leikin ja lähiliikuntapaikkojen kehittämistarpeita. Parhaillaan valmistellaan yleisten alueiden leikkipaikkoja koskevaa linjausta, jonka yhteydessä tehdään leikkipaikkojen kartoitus, jotta mikään kaupunginosa ei jäisi katvealueeksi. Leikkipuistojen kunnon ja peruskorjaustarpeiden kartoitus on käynnistymässä kasvatuksen ja koulutuksen ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käynnissä linjauksen laatiminen sen hallinnoimien ja ylläpitämien palvelujen olosuhteiden kehittämiseksi. Hankkeessa tarkastellaan muun muassa erilaisia liikuntapaikkoja ja koulujen pihoja. Vuoden 2019 aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kaupunkiympäristön toimiala selvittävät, miten lähiliikuntapaikka-

13.2.2019

verkostoa tulee kehittää jatkossa. Parhaillaan kartoitetaan koulujen pihojen tilaa ja niistä työstetään kehittämissuunnitelmia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.12.2018 § 620

HEL 2018-009106 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on laaja leikki- ja liikuntapalvelujen verkosto.

Helsingissä on sekä leikkipuistoja että leikkipaikkoja. Leikkipuistoissa on varhaiskasvatuksen järjestämää toimintaa. Leikkipaikat ovat usein pienempiä, ja ohjattu toiminta puuttuu. Kaupunkiympäristön toimialan ylläpitämiä leikkipaikkoja on noin 250 eri puolilla kaupunkia. Leikkipuistoja on Helsingissä noin 70

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa sekä rakennuksesta että ulkoleikkialueista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen toiminta, sen kehittäminen ja pedagogiikka. Kaupungin ylläpitämiä leikkipaikkoja on lisäksi päiväkotien, koulujen ja joidenkin julkisten rakennusten piha-alueilla. Leikkipuistojen kohderyhmä on vauvikäisistä koululaisiin. Kaupunki ylläpitää myös lähiliikuntapaikkoja, joista vastaavat joko kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tai kaupunkiympäristön toimiala sijaintipaikasta riippuen.

Palvelujen järjestämisen ja laatutason määrittelyn avuksi kaupunkiympäristön toimialalla laaditaan yleisten alueiden palvelulinjauksia. Näitä linjauksia on tehty muun muassa frisbeegolfista ja skeittaamisesta yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.

Yleisten alueiden leikkipaikkoja koskevaa linjausta valmistellaan parhaillaan. Sen yhteydessä tehdään leikkipaikkojen kartoitus, jotta mikään kaupunginosa ei jäisi katvealueeksi. Leikkipaikkojen välineistöä uusitaan kunnostusten yhteydessä ja tavoitteena on, että ne palvelevat kaiken ikäisiä lapsia. Leikkipuistojen verkostoa suunnitellaan yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Myös leikkipuistojen pe-

13.2.2019

ruskorjaustarpeet arvioidaan yhdessä. Periaatteena on rakennuksen ja puiston kunnostus samalla kertaa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käynnissä linjauksen laatiminen sen hallinnoimien ja ylläpitämien palvelujen olosuhteiden kehittämiseksi. Hankkeessa tarkastellaan myös erilaisia liikuntapaikkoja. Ensi vuoden aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kaupunkiympäristön toimiala selvittävät, miten lähiliikuntapaikkaverkostoa tulee kehittää jatkossa.

Leikki- ja liikuntapalveluiden tarpeet otetaan huomioon kaupunkisuunnittelun kaikilla suunnittelutasoilla. Helsingin uuden yleiskaavan yhteydessä laadittiin Helsingin viher - ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA), jossa määritellään koko Helsingin viherverkosto, liikumisen pääreitit sekä alueita aktivoivat kaupunginosapuistot, joihin sisältyy liikuntapuistoja sekä leikkipuistoja ja -paikkoja. Asemakaavoituksessa määrätään tarkemmat puistojen sijainnit ja varataan riittävät tilavaraukset leikkiin ja liikkumiseen. Suunnittelun apuna on käytössä muun muassa analyysityökaluja ja väestöennusteita, mukaan lukien lasten ja nuorten määrän kehittymisen ennusteet. Käyttäjien eli lasten ja nuorten kehittämisideoita otetaan huomioon myös toteutussuunnittelussa.

Leikin ja lähiliikuntapaikkojen nykytilaa ja kehittämistarpeita tarkastellaan myös yleisille alueille laadittavissa aluesuunnitelmissa. Suunnitelmissa tutkitaan alueellista palveluiden tarjontaa ja selvitetään puutteita, kuullaan asukkaiden toiveita ja tehdään kunnostushankkeiden määrittelyä.

Leikki- ja liikuntapalveluiden tarjontaan vaikuttaa myös niiden saavutettavuus eli etäisyys kotoa. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelussa on meneillään hanke, jossa kehitetään työkalua viheralueiden saavutettavuuden ja käyttöpaineen arviointiin. Työkalun avulla muodostetaan kokonaiskuva viheralueverkoston nykytilasta ja kehittämiskohteista. Koko kaupungin kattava viheralueiden kartoitus, jossa on otettu huomioon sekä saavutettavuus että väestönkasvu, edistää eri alueiden tasapuolista kehittämistä.

Leikki- ja liikuntapaikkojen monipuolinen ja tasapuolinen kehittäminen on tärkeä osa toimivaa kaupunkia. Kaupunkiympäristö tekee aktiivista yhteistyötä muiden toimialojen kanssa ja on valmis kehittämissuunnitelman laatimiseen yhteistyössä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

13.2.2019

Anu Lämsä, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37479
anu.lamsa(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 27.11.2018 § 223

HEL 2018-009106 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää valtuustoaloitteessa esitettyä leikkipuistojen ja liikuntapaikkojen tarjonnan kartoittamista ja kehittämisuunnitelman laatimista yhteistyössä toimialojen välillä hyvänä asiana.

Helsingissä on laaja leikkipaikkojen, leikkipuistojen ja lähiliikuntapaikkojen verkosto. Kaupunkiympäristön toimialan ylläpitämiä leikkipaikkoja on yli 250 eri puolilla kaupunkia. Leikkipuistoissa (noin 70 puistoa) on varhaiskasvatuksen järjestämää toimintaa. Leikkipaikat taas ovat usein pienempiä, ja ohjattu toiminta puuttuu. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa sekä rakennuksista että ulkoleikkialueista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen toiminta, sen kehittäminen ja pedagogiikka. Kaupungin ylläpitämiä leikki- ja lähiliikuntapaikkoja on lisäksi päiväkotien, koulujen ja joidenkin julkisten rakennusten pihalla-alueilla.

Kaupunki ylläpitää myös lähiliikuntapaikkoja, joista vastaavat joko kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tai kaupunkiympäristön toimiala sijaintipaikasta riippuen. Kaupungissa on lähes 100 lähiliikuntapaikkaa eri puolilla kaupunkia. Lähiliikuntapaikat sijaitsevat pääsääntöisesti pallokenttien läheisyydessä ja liikuntapuistoissa, sekä nykyään yhä enenevässä määrin myös koulujen pihoilta tai niiden välittömästä läheisyydestä.

Käynnissä olevat toimenpiteet ja selvitykset

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käynnistetty selvitystyö, jonka tavoitteena on määritellä linjaukset sen hallitsemien ja ylläpitämien palvelujen olosuhteiden kehittämiseksi Helsingissä (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.6.2018, § 132). Hankkeessa tarkastellaan myös erilaisia liikuntapaikkoja ja koulujen pihvoja. Ensi vuoden aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kaupunkiympäristön toimiala selvittävät, miten lähiliikuntapaikkaverkostoa tulee kehittää jatkossa.

Helsingin liikuntapaikkojen alueellisesta saavutettavuudesta ja optimaalisesta sijainnista on tehty pitkän aikavälin tarkastelu vuonna 2017 (Liikuntapaikkojen saavutettavuus ja optimaaliset sijainnit Helsingissä

pitkän aikavälin tarkasteluna, Karvinen 2017; Pro Gradu –tutkielma Helsingin yliopisto, aluetiede). Koulujen pihojen tilaa selvitetään parhaillaan erilaisin kartoituksin ja niistä työstetään kehittämissuunnitelmia, jotka tulee myös huomioida tässä yhteydessä, sillä yhdessä muiden lähiliikunta- ja leikkipaikkojen kanssa ne muodostavat monille kaupunkilaisille merkittävän arkiliikkumisolosuhteiden verkoston Helsingissä. Edellä mainitut koulujen pihojen liikkumismahdollisuuksiin liittyvät kartoitukset vastaavat toteutuessaan osaltaan myös tässä valtuustoa-loitteessa esitettyihin tavoitteisiin.

Kaupunkiympäristön toimialalla valmistellaan leikkipaikkoja koskevaa linjausta, ja sen yhteydessä tehdään leikkipaikkojen verkostotarkastelu. Tarkasteluaineisto viedään valmistuttuaan kaupungin julkiseen karttapalveluun. Leikki- ja liikuntapaikkojen nykytilaa ja kehittämistarpeita tarkastellaan myös yleisille alueille laadittavissa aluesuunnitelmissa. Suunnitelmissa tutkitaan alueellista palveluiden tarjontaa ja puutteita, kuullaan asukkaiden toiveita ja tehdään uusien kunnostushankkeiden määrittelyä.

Kaupungin yleisten alueiden palvelujen järjestämisen ja laatutason määrittelyn avuksi laaditaan yleisten alueiden palvelulinjauksia. Liikkumiseen liittyviä koko kaupungin kattavia palvelulinjauksia on tehty eri toimialojen yhteistyöllä muun muassa frisbeegolfista ja skeittaamisesta. Yleisten alueiden leikkipaikkoja koskevaa linjausta valmistellaan parhaillaan. Sen yhteydessä tehdään leikkipaikkojen kartoitus, jotta mikään kaupunginosa ei jäisi katvealueeksi. Helsingin kaupunki teki vuonna 2011 myös kattavan selvityksen, ns. Lähiliikuntapakin siitä, millaisista elementeistä toimiva lähiliikuntapaikka rakentuu.

Leikkipaikkojen välineistöä uusitaan kunnostusten yhteydessä ja tavoitteena on, että ne palvelevat kaiken ikäisiä lapsia. Leikkipuistojen verkostoa suunnitellaan yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Myös leikkipuistojen peruskorjaustarpeet arvioidaan yhdessä. Periaatteena on rakennuksen ja puiston kunnostus samalla kertaa.

Helsingin uuden yleiskaavan yhteydessä laadittiin Helsingin viher - ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA), jossa määritellään koko Helsingin viherverkosto, liikkumisen pääreitit sekä alueita aktivoivat kaupunginosapuistot, joihin sisältyy liikuntapuistoja sekä leikkipuistoja ja -paikkoja. Asemakaavoituksessa määrätään tarkemmat puistojen sijainnit ja varataan riittävät tilavaraukset leikkiin ja liikkumiseen. Suunnittelun apuna on käytössä muun muassa analyysityökaluja ja väestöennusteita, mukaan lukien lasten ja nuorten määrän kehittymisen ennusteet. Käyttäjien eli lasten ja nuorten kehittämisideoita otetaan huomioon myös toteutussuunnittelussa.

13.2.2019

Leikki- ja liikuntapalveluiden tarjontaan vaikuttaa myös niiden saavutettavuus eli etäisyys kotoa. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelussa on meneillään hanke, jossa kehitetään työkalua viheralueiden saavutettavuuden ja käyttöpaineen arviointiin. Työkalun avulla muodostetaan kokonaiskuva viheralueverkoston nykytilasta ja kehittämiskohteista. Koko kaupungin kattava viheralueiden kartoitus, jossa on otettu huomioon sekä saavutettavuus että väestönkasvu, edistää eri alueiden tasapuolista kehittämistä.

Kaupunkistrategian päämäärät

Kaupunkistrategian mukaan ”kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Kaupunkia suunnitellaan ja rakennetaan tavalla, joka ottaa erilaiset käyttäjät huomioon.”

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumisohjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Hyväkuntoiset ja monipuoliset lähiliikunta- ja leikkipaikat voivat innostaa kaikenikäisiä helsinkiläisiä ulkoilemaan ja liikkumaan enemmän arjessaan. Kiinnostavilla leikki- ja lähiliikuntapaikoilla voi olla lisäävä vaikutus perheiden yhdessäoloon, lasten ja nuorten omatoimiseen leikkiin ja pelailuun sekä välillisesti myös liiallisen ruutuajan vähentämiseen.

Yhteenveto

Leikki- ja liikuntapaikkojen monipuolinen ja tasapuolinen kehittäminen on tärkeä osa toimivaa kaupunkia. Aloitteessa esitettyä kartoitusta ja kehittämissuunnitelmaa tehdään tällä hetkellä useiden eri hallinnonalojen näkökulmista. Näiden edellä esiteltyjen selvitysten ja toimenpidesuunnitelmien yhteenveto ja johtopäätösten tekeminen toteutetaan käyttäjälähtöisesti tiiviissä yhteistyössä eri toimialojen kanssa, jolloin tämä prosessi vastaa aloitteessa esitettyihin tavoitteisiin kattavasti. Myös tätä lausuntoehdotusta on valmisteltu yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan, kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialan viranhaltijoiden kanssa

Käsittely

27.11.2018 Ehdotuksen mukaan

Esityslistalle merkityn esittelijän Tarja Loikkasen ollessa poissa kokouksesta asian esittelijänä toimi Petteri Huurre.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja

13.2.2019

Petteri Huurre

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi

Minna Paajanen, projektipäällikkö, puhelin: 040 726 2623
miika.paajala(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Jussi Luomanen, Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, Maka (KYMP), puhelin: 0503646205

jussi.luomanen(a)hel.fi
